

Stortingets Arbeids- og sosialkomité
Stortinget
0026 Oslo

Oslo, 13. oktober 2016

Høringsinnspill fra Abelia: Prop.1S 2016-2017: Statsbudsjettet.

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter. Abelias visjon er: Drivkraft for kunnskapssamfunnet. Abelia har mer enn 1.850 medlemsbedrifter med cirka 47.000 årsverk. Abelia viser til anmodning om høring til komiteen sendt 6. oktober 2016, og vedlegger her vårt skriftlige innspill. For en digital versjon av dette høringsbrevet: <https://www.abelia.no/SB2017Arbeidogsosial>

Hovedoppgave: Flere arbeidsplasser i næringslivet

Norge har den største offentlige sektoren i OECD-området. Hver tredje sysselsatte jobber i offentlig sektor, og NRK viser til at 76,1 prosent av jobbene som er skapt i denne stortingsperioden er i offentlig sektor¹. I tillegg har Norge i flere år hatt kraftig utgiftsøkning på statsbudsjettene.

Dette er ikke bærekraftig over tid og Abelia har derfor valgt å gi innspill på hvordan veksten i offentlig sektor kan reduseres, og hvordan vi kan omstille oss gjennom digitalisering og et bedre samspill mellom offentlig og privat sektor. I tillegg må det legges til rette for utvikling av nye virksomheter og næringer med eksportpotensial.

Offentlig sektor må effektiviseres.

Hvordan stater utøver sine ulike roller, og anskaffer produkter og tjenester, har stor betydning for verdiskaping. Når markedet utvikler løsninger, tjenester og produkter for det offentlige har aktørene et marked i andre potensielle kunder, ikke minst internasjonalt. Når staten utvikler løsningene selv, er det ikke for å selge til andre, og det vil derfor ikke gi eksportinntekter.

Abelia er fornøyd med at regjeringen har etablert en arbeidsgruppe² som skal se på tiltak for konkurransen på like vilkår mellom offentlig og privat sektor. Arbeidsgruppen skal først levere sin rapport i januar 2018, men Abelia mener det flere tiltak vi kan se på allerede nå. For eksempel bør Stortinget be regjeringen instruere alle underliggende statlige virksomheter til å gjennomgå sine oppgaver og vurdere potensialet for å fristille virksomhet helt eller delvis.

Abelia har sett på muligheter for å bedre produktiviteten i offentlig sektor og utvikle næringslivet som ligger under ansvarsområdet til Arbeids- og sosialdepartementet (ASD). Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI), er et eksempel på en virksomhet som vi mener bør vurderes helt eller delvis fristilt. Flere av oppgavene Stami har ansvar for er i direkte konkurranse med et fungerende forskningsmarked på arbeidssosiale spørsmål. Det er betimelig å spørre om det er en statlig oppgave å forske, formidle og drive med

¹ NRKs utregning på bakgrunn av tall fra SSBs nasjonalregnskap. Lest 4. oktober. <https://www.nrk.no/norge/her-er-jobb-tallene-som-ryster-erna-1.13124102>

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vil-bedre-konkurransen/id2503853/>

kunnskapsutvikling på arbeidssosiale spørsmål, eller om disse forskningsoppdragene bedre kan ivaretas av markedet.

STAMI har også forvaltningsoppgaver som kan løses ved å sette dem ut til andre institutter. Miljøinstituttene ivaretar flere forvaltningsoppgaver i dag, tildelt gjennom direkte avtaler. Vi mener en tilsvarende modell vil være egnet i dette tilfellet.

På STAMIs egne nettsider beskrives den skjeve forfordelingen STAMI har, gjennom at de kan bidra med såkalt "gratis" rådgivning; *"Ut over dette utfører instituttet utredningsaktiviteter, kunnskapsgjennomganger og ikke minst kostnadsfri kunnskapsbasert rådgiving til og i direkte dialog med norsk arbeidsliv."*³

Offentlig forskningsmidler må gi størst mulig samfunnsseffekt.

Selv om Abelia stiller spørsmåltegn ved om det er en statlig oppgave å forske på arbeidsmiljø, må vi presisere at vi mener det er riktig å bruke forskning som tiltak for å utbedre kunnskapsgrunnet i viktige samfunnsproblemer. Det er da vår oppfatning at Forskningsrådet som konkurransearena bør brukes for å sikre at de beste miljøene forsker på disse temaene, som igjen gir mest effektiv bruk av forskningsmidlene. I budsjettforslaget⁴ er det inne en liten økning på 20 millioner kroner på Forskningsrådets åpne programmer. Dette er en positiv start, men Abelia mener en slik satsning bør prioriteres ytterligere, hvis departementet ønsker på alvor å oppfølge *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning* sine forpliktelser. I motsetning til direkte finansiering av STAMI brukes disse forskningsmidlene riktig, da de kanaliseres gjennom forskningsrådets programmer, og således utsettes for konkurranse fra ulike kunnskapsmiljø.

Nye forretningsmodeller gir nye arbeidstakere.

I budsjettet under departementets *resultatområde 4, Arbeidsmiljø og sikkerhet* under presenteres hovedmål 1: Et seriøst, trygt og fleksibelt arbeidsliv adresserer regjeringen sitt arbeid om tilknytningsformer i arbeidslivet, herunder tema om selvstendig næringsdrivende og aktører innen delingsøkonomi. Delingsøkonomien representerer antagelig en bredere utvikling, hvor noen flere av de sysselsatte får en løsere tilknytning til oppdragsgivere enn tidligere. Selv om denne økningen foreløpig er meget beskjeden, er det viktig å fortsatt slå fast at hovedregelen i norsk arbeidsliv er fast ansettelse. Høy yrkesdeltakelse, solide velferdsordninger og et velutviklet trepartssamarbeid er selve fundamentet i den norske modellen. Det er dette som har dannet mye av grunnlaget for høy verdiskaping og bidratt til at vi har et samfunn med små forskjeller.

Den teknologiske utviklingen, særlig digitalisering og automatisering, vil skape omveltninger i arbeidslivet som vil kunne utfordre og rukke ved modellen. Vi tror at innovative forretningsmodeller og teknologi, slik om blant annet delingsøkonomien representerer, vil

³ <https://stami.no/forvaltningsnaere-oppgaver/>

⁴ St. Meld, Prop 1 S, Kapitler under Arbeids og sosialfeltet. Programkategori 09.00, kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m., post 50 Norges forskningsråd, side 58.

bidra til verdiskapning og nye jobber og dermed bidra til høy yrkesdeltakelse. For å lykkes i å skape et bærekraftig næringsliv og opprettholde velferdsstaten, må vi ha muligheter for en viss fleksibilitet i for eksempel tilknytningsformer og arbeidstidsordninger. Vi må fremme – og ikke hemme – krefter som tar initiativ til verdiskapning og nødvendig omstilling, samtidig som samfunnet må ta vare på de som blir syke eller arbeidsledige.

Samhandling med private gir en bredere tilgang til arbeidsmarkedet.

I budsjettforslaget⁵ omtales det hvordan departementet ønsker en tett samhandling med private aktører på ulike tilbud innen arbeids- og sosialfeltet. Abelia er positive til dette fokuset fra departementet, og mener slik samhandling må ytterligere styrkes. Vi organiserer flere bedrifter innen delingsøkonomien, hvor flere av disse ønsker et samarbeid med det offentlige på lavterskeltilbud på inngang i arbeidslivet. Abelia håper komiteen kan se hvordan det private kan tilknyttes arbeids- og sosialfeltet, for å bredde ut mulighetene for de som står utenfor.

Abelia ber Stortinget prioritere:

- At alle statlige virksomheter gis i oppdrag å utrede om fristilling/utskilling av hele eller deler av deres underliggende etater kan gi bedre tjenester og øke samfunnets samlede produktivitet.
- Å vurdere utskilling av STAMI innen 2017.
- En økning i avbyråkratiseringskuttet fra 0,7 prosent til 1,5 prosent. Utgiftsområder som fremmer næringsutvikling og FoU direkte må skjermes.
- En realisering av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning ved å øke offentlig finansiert forskning med 1,1 milliarder kroner til 1,2 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP).
- Forskningsmidler innen Arbeids og sosialfeltet bør kanaliseres gjennom forskningsrådet for å sikre at de beste miljøene utfører forskningen, som igjen gir mest effektiv bruk av forskningsmidlene.
- Samhandling med private mindre aktører som arbeider med lavterskeltilbud for å inkludere personer som står utenfor arbeidslivet, inn igjen.

Abelia ber Stortinget holde fast ved følgende prinsipper for tilknytning til arbeidslivet i delingsøkonomien:

- At arbeidstakerbegrepet i arbeidsmiljøloven bør beholde dagens utforming. Dagens fleksibilitet i regelverket og muligheten for endringer i takt med utviklingen av arbeidslivet er svært viktig.
- At det bør undersøkes nærmere om sysselsatte i og utenfor arbeidstakerforhold skal gis likere rettigheter etter folketrygden og likere muligheter for opptjening til pensjon, forutsatt at det er samsvar mellom de ulike gruppernes innbetaling til fellesskapet.

⁵ St.Meld. 1 S 2016-2017, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet. Programkategori 09.20 Tiltak for bedre levekår mv. Kap 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering. Post 70. Side 104-105.

- At hensynet til fri konkurranse bør veie tungt, og at det per i dag ikke er nødvendig med regler som åpner for inngåelse av kollektive avtaler for frilansere og selvstendig næringsdrivende.

Abelia vil avslutte med å takke for muligheten til å komme med innspill til statsbudsjettet, og ønsker komiteen lykke til i det videre budsjettarbeidet.

Med vennlig hilsen,

Hilde Widerøe Wibe
Næringspolitisk direktør

Christine Korme
Direktør for digitalisering og fornying